

A SZŐLŐBEN

(Ezelőtt: „Egy év a szőlőben“)

Havi folyóirat szőlősgazdák számára.

Megjelenik: minden hó 28-án.

Előfizetési díj: Egész évre 2 ft.

Szerkesztő és kiadótulajdonos:

CSOMOR KÁLMÁN.

Borászatunk érdekében.

A műborok gyártását s a borok pancsolását eltiltó törvényeket az országgyűlés meghozta, az szentesítve életbe lépett, s íme azt tapasztaljuk, hogy a kívánt eredmények alig vagy éppen nem lettek elérve.

A nevezett törvények életbeléptetésének célja az volt, hogy vele *a szőlőtőke termékei nagyobb keresletnek örvendjenek, hogy a nagy befektetésekkel járó új szőlőkultúra kifizesse magát, hogy így a nagy közönség a költséges felújításoknak megnyeressék s ezzel az elvesztett javak visszaszereztesse.*

Ha a törvény életbelépte óta e téren észlelhető különbözetet keressük: *alig találjuk meg a kitűzött célt, sőt nyíltan szólva: alig van különbözet . . .*

Mikor országszerte láthatni, hogy hirdetik, miszerint *egy liter jó bor ára 20 kr*, azt kérdezzük: miként lehet az akkor, mikor maga az italmérési különböző adók egy hektoliter bornál legkevesebb 6 forintot tesznek ki.

Ha leszámolunk 6 krt az italmérési adókra, 2 krt a korcsmai csurgás-csepegésre, marad a bormérőnek egy liter borért 12 krja. Most már azt kérdelem, hol lehetett azt a bort beszerezni, melynek literjét 12 krral elárusítva, mellette tisztességes polgári hasznát megtalálhassa? . . .

Avagy tegyük fel másként a kérdést: Lehet-e manapság hazánkban oly árért venni tiszta bort, hogy azt a bormérő haszonnal 12 krért értékesíthesse, mérhesse?

Az lehetetlen! Ha tehát nem lehet: *miből állhat az, amit a korcsmákban ily árért mérnek?*

Olasz bor talán?! No hát kérem a tisztességes olasz bor loco Fiume 14—15 forint; hát még a szállítási költség.

Az nem lehet. De lehet valami silány olasz kotyvalék vagy hordó mosadék, s a törvény ellenére előállított egészségrontó ital.

Mi oka annak, hogy ez így lehet? Az, hogy az illetők, akik az *ellenőrzést gyakorolni volnának kötelesek. ezt nem teljesítik*, hogy esetről-esetre nem veszik vizsgálat alá azt a bornak nevezett kotyvaléket, melynek élvezetétől az illető nem élénkül, *de elsatnyul, elbutul*

És azután ez a mulasztás az új szőlőkulturának van hátrányára; mert a *nagy költséggel előállított bort nem birván kellő képen értékesíteni, pénzhiányában szenved.*

De mit is beszéljünk az illő értékesítésről, midőn az ország több részéből érkezett panaszok után határozottan azt modom: lehet jó bor, de nincs kereslet; — borvevő nem is jelentkezik s így a borüzlet pang.

Nohát ennek azután, hogy ez így van, nem a törvényhozó-testület, nem a magas kormány, de mi magunk vagyunk az okai.

Igen is magunk vagyunk, mert saját jól felfogott érdekeinket kellő energiával nem védjük, mert ha úgy járnánk el amint azt érdekeink kívánnák, a 20 kros borok nem rontanák a nép egészségét, nem rontanák a tiszta borok értékét

Saját érdekünk parancsára hallgassunk tehát, s ahol ily olcsó gyanús bormérés létezik, vegyünk belőle mintát; s azt vegyelemezés végett küldjük fel a törvény által e czélból kijelölt helyre. Azután ha kiderül, hogy hiba van a gréta körül, tegyünk egyenesen feljelentést azok ellen, akik meggazdagodási czélból az egészséget és borárakat így rontják.

De ne csak a 20 kros borok iránt legyünk éberek, de a czifra köntösbe öltöztetett butellás borok sem képezzenek kivételt, mert az egyszeri palócz azt mondotta: »Nem csak lent de fent is vannak hunczvutok«.

Egészen tőlünk függ a létező káros állapotot megszüntetni, mert ha egypár ily emberen elverik a port, a többi azután majd okul rajta.

Ezzel nem denuncziálunk, hanem mint tisztességes emberek járunk el, midőn a bűnökről a lepelt lerántani törekszünk.

Az ojtvány visszaesésének még egy oka.

Legtöbben azt állítják, hogy a legtöbb visszaesés a zöldojtványoknál történik.

Innen van azon sokak által hangoztatott állítás, miszerint zöldojtással nem érdemes telepíteni.

Viszont vannak igen sokan, akik azt állítják, hogy egyedül a zöldojtás ad állandó és biztos sikert.

Az ily két egymással ellentétességben levő állítást midőn felvetjük s azokról értekezni kívánunk, ki kell terjeszkednünk arra első sorban, hogy a zöldojtásnál a forradás tökéletes-e?

Hogyha tökéletes, melyek azon okok, melyek mégis előidézik azt, hogy a zöldojtással eszközölt telepítésnél sok helyütt oly nagy és tömeges visszaesések vannak?

Legkevésbé sem lehet csudálkozni a felett, hogy a jól összeforrott zöldojtásoknál általában nagyobb a visszaesés, mint a jól összeforrott fásojtásoknál, ha tekintetben vesszük a következőket:

Ha a zöldojtás alanya nem érik jól be, ott a zöldojtás is értéktelen, mert habár látszólag jó is, de kiültetve rövid életű. Ha a zöldojtás nemes része különösen a töke képzésre hivatott alsó rügy teljesen be nem érik: a zöldojtás értéktelen, mert az éretlen fejezet életképtelen.

Ezen két eset a fásojtásnál már ki van zárva. Tehát a zöldojtás visszaesésénél már ezen két ok különösen ahol reá kellő figyelmet nem fordítanak, előidézi a zöldojtás visszaesését.

Ezen két okon kívül még egy harmadik ok is és pedig nagy számban fordul elő, amely a zöldojtás tömeges elhalását idézi elő, melyet azonban legtöbben máig sem tudnak.

Ezen ok a következő: Mikor a zöldojtás az új szőlőkultúra terén helyt foglalt, az illetők azt ajánlották, hogy az ojtáshoz oly nemes gallyat alkalmazzanak a melyik nem fás, a melyik nem katyma vagyis tul gyenge.

Igy eszközölték a zöldojtást a régi időkben is.

Az 1850-es években egy úrnő jött Baranya megyéből Pestre lakni, ki is a szőlészettel foglalkozván: a zöldojtást eszközölte. Az ugyan ezen időben megjelent hirlapi cikkben, — melyet alkalmaslag annak bebizonyítására, hogy a zöldojtás régi keletű, egész terjedelmében közlünk, — szintén azt mondja, hogy ugy az alany azon helye, ahol az ojtás eszközölte, ugy az ojtó gally, mely használtatik: *fás ne, de ruganyos* legyen.

Munkásaink azonban, akik nehéz és gyakorlatlan kezükkel a zöldojtást kezdetben sikeresen keresztül vinni nem bírták, s miután legtöbb nemes gally, különösen a nagy hőségben azonnal elhervadt, azt állapították meg, ha olyan nemes gallyacskát alkalmaznak, melyek a hőséggel tovább dacolni bírnak, azaz nem hervadnak el oly gyorsan; akkor a siker nagyobb lesz. S így lassá-lassan a dolog

oda terelődött, hogy legtöbben a zöldajtásnál többé nem ruganyos, de kissé kemény azaz kissé fásodó, sőt némelyek pláne jobban fásult gallyat is alkalmaznak az ojtáshoz.

Ennek azután megvan a nagyon káros utókövetkezménye, mely abból áll, hogy a fásodó nemes gallyacska, igaz ugyan hogy tovább daczol a nap hősege ellen, mint a ruganyos, és nem hervadván el, nagyobb százalékot ad, de az is igaz, hogy a legtöbb esetben mielőtt a forradás beállana, a fás részecskékből a nedv részben elpárolog, s így a vessző belső szervezetében némi összehúzódás áll be. Ez azonban nem akadályozza a forradás beállását s annak következtében a nemes kifakadását. Sőt nemcsak összeforr, de sokszor erősen ki is hajt, mindamellett a halál csiráját már magában hordja, mely őt azután évek múlva megöli.

Midőn a forradó nemes gally a nedvesség részbeni elpárolgása folytán alig láthatólag de összehúzódik, ez úgy történik, hogy a nemes gally azon részén, mely a hajtással ellenkező oldalon van, hosszában egy kis csatorna képződik, s miután a nedvkeringés az ellenkező oldalon levő fakadás folyton ugyanazon oldalon folytattatik erősebben, a mondott kis csatornácska mindinkább nagyobb lesz, míg végre őszre egész tisztán látható.

Ha most már ősszel ezen csatornácskát hosszában késsel végig metszük, úgy találjuk, hogy a csatornácska alatt a vessző, bár vékonyan, de el van halva, szóval egy czérna vagy spárga vastagságú vonal látható. Ez az ojtvány halál csirája.

Ha az ilyen ojtvány a földbe jön: él, sőt dúsan is fejlődik és nagy termést is hoz. Amde a fásodó vonal nem szűnik meg, sőt mindinkább nagyobb tért ölt a nemes részen.

Amily mértékben halad a fásodás területe, melyet azután mi fenésedésnek nevezünk, oly mértékben esik vissza az ojtvány fejlődése; míg azután végtére az egész töke nyakát körül futván, a töke halálát idézi elő.

Az elmondottak után azután tisztában lehetünk, hogy mi okozza azt, hogy a zöldajtásoknál néhol aránylag oly nagy a visszaesés.

Tehát aki a zöldajtást akarja sikeresen alkalmazni, a mondott következő körülményekkel legyen tisztában és pedig:

- 1-ször, hogy a zöldajtás alanya teljesen beérjen,
- 2-szor hogy a zöldajtás nemes része teljesen beérjen és
- 3-szor hogy a nemes gally, valamint az alany azon része ahol az ojtás eszközöltetik: *a nemes részzsel egyenlően ruganyos de fás ne legyen,*

A ripária portális.

Emlékezhettek reá tisztelt olvasóink, hogy kezdettől fogva azt hangoztattuk, miszerint azon hirdetések, melyekben tiszta *ripária portális* megvételre ajánlatik, nem egyéb humbugnál; — nem egyebek azok, mint a jobbfejta válogatott ripáriák.

Azt mondtuk, hogy ha a vegyes ripáriák közül az apró növekedésű apró levelű kidobatik, s a nagy levelű dús növekedésű megmarad: az eddigiek szerint *kész az a ripária portális*, melyet egyesek búsás árban elárusítanak.

Ezen nyilatkozatunkra azon körülmény birt bennünket, mert ösmertünk megbízhatónak jelzett forrásból származott ripária portális telepeket, és ösmertünk kiválogatott vegyes ripáriából ültetett telepet: s mi azok között *felette csekély, úgyszólván semmi különbséget nem tapasztaltunk*. Mert jó talajban mind kettő egyenlően jól diszlett, silány talajban egyenlően gyenge fejlődésű volt.

Negyedik éve hangoztatjuk ezen nézetet. Nem egy ellenséget szereztünk azok között, akik tiszta ripária portális vesszőt hirdettek eladásra.

De meg őszintén szólva sokan vagy helyesebben mondva alig ösmerte valaki a valódi portálist. Ezt igazolják az alábbi soraink.

Nem szégyenljük bevallani, hogy mi is a szakférfiak munkái és előadásai után ösmertük és ösmerjük a ripária portálist.

De hát nem is lehetett ez másként, mert ők keresztelték el, és ő nékiek kellett tudniok, melyiket kereszteltek el portálisnak.

Most hogy Rác Sándor úr szőlészeti felügyelő vezetése alatt e hó 26-án nagyobb számu szakférfiakból és szőlészekből álló társaság látogatta meg Gyöngyös városának, Saár és Visonta községének határában néhány nagyobb kiterjedésű szőlőoltvány s amerikai szőlőtelepet, közötté a város két tagban levő mintegy 16—18 holdas amerikai anyatelepét is: *a ripária portális iránt évek óta elfoglalt álláspontunk igazságát, a következők bizonyítják:*

A nevezett nagy számban levő társaság a szőlők megtekintése előtt egy rövid értekezletet tartott, melyben a ripária portális kérdése kerülvén szóba, Rác Sándor igazi szakértelemmel és valódi szőlészeti bölcseséggel tartott értekezletében a következőképen nyilatkozott: *„egész bátran és határozottan kijelentem, hogy tiszta portális telep az egész országban nem létezik“*.

E nagy jelentőségű enuncziáció erős feltűnést keltett s a nap folyama alatt nem kevesebb érdeklődés nyilvánult az iránt, hogy a megtekintett amerikai anyatelepek közül, melyek eddig portálisnak nevezettek: *megfelelnek-e neüknek, a valóságnak*.

A város egyik nagy telepére, mely ripária portális név alatt érkezett és pedig az államtól, kimondotta, hogy benne portális csak imitt-amott található. Valamint egy másik és harmadik dús fejlődésű szintén ripária portálisnak ösmert telepre hasonlót jelentett ki. S midőn ama kérdés vettetett fel, hogy a vesszők az államtól lettek beszerezve, tiszteletreméltó őszinteséggel kijelentette, hogy a portálist csakis az utóbbi időben ösmerték fel teljesen!

Tisztelettel hajlunk meg Rác Sándor őszinte nyilatkozata előtt. *Ez az ami bizalmat kelt,*

Az ilyen őszinte szavak képesek a bizalmat felkelteni megnyerni a hallgatót úgy, hogy *minden állítást nyugodtan elfogad*.

Mi is elfogadtuk a tett őszinte nyilatkozatot, mert az általa ripária portálisnak bemutatott tőke csakugyan más, s a többitől teljesen eltérő külsővel bír. Melynek nemcsak a fejlődése kiválóan dús, de magán a levélzeten is az őserő látható.

Az általa bemutatott *ripária portális* következő:

Fejlődése dús, izületei hosszúak; levelei nagyok, csaknem oly szélesek mint hosszúak s ama sajátosság jellemzi, hogy azok leszámítva a két szélén és közepén levő kis csipkéshegyecskét: *mondhatni négyszögletűek*. De még ezeknél is jellemzőbb tulajdonsága az, hogy a levél bordái között levő szövet, mint az ernyő — kidomborodik úgy, hogy egy tekintetre látható; de különben az egész levélzet a dús fejlődést jellemzi.

Mikor azután átnézegettük az eddig portálisnak nevezett telepeket: ilyeneket elvétele találtunk *egyét kettőt*.

Nagy örömünkre az általunk ez év tavaszán ültetett fiatal telepünkre mondotta azt Rácz Sándor ur: »*hogy még ma annyi portálist, mint e fiatal telepben van, nem látott, azokat megjelölven, ajánlotta, hogy a többit dobjuk ki, s azok vesszőivel foltozva állítsuk elé a a tiszta portális telepet.*«

Ezen állításunk valóságát a nyilvánosság jellemezze.

Ezek szerint igazunk volt, midőn az eddig portálisnak nevezett vesszők mellett nem ütöttük meg a nagy dobot; mert azok csakugyan nem voltak mások, mint a ripáriának kiválasztottai. Aminőt bármely ripária-telep tulajdonos előállithatott.

Az eladókat sem lehet félrevezetési szándékkal illetni, mert ők is azon a czimen vették. Ők félrevezettek másokat szándéktalanul. A vers vége az, hogy *a legtöbb portálisnak hirdetett ripária nem volt portális*.

S mivel mi, a jó fejlődésű ripária s az eddig hirdetett portális között nem láttunk különbséget, s mint bebizonyodott, hogy nem is létezett: *egész lelkiismerettel foglaltunk állást a hirdetett portális kiválósága ellen*.

Most azonban a midőn Rácz Sándor szőlőszeti felügyelő ur bennünket azzal megismertetett, ellenállhatlanul beösmérjük, hogy a bemutatott portális igen is különbözik a többi ripáriától és az eddig portálisnak nevezettől. S nemcsak mi határoztuk el magunkat, hogy a mi fiatal telepünkre vonatkozó tanácsát elfogadjuk és a nem portálist a telepből kidobjuk s így tiszta portális telepet létesítünk, de melegen ajánljuk, hogy ki-ki lehetősége szerezzen be igazi *ripária portálist* olyant, minőnek azt Rácz Sándor ur bemutatta, s azt jövő szőlőszetének fejlesztése érdekében nagy gonddal kezelje.

Mi pedig Rácz Sándor úrnak nyílt szavaiért — midőn a régi portális iránti ellenállásunkkal felhagyva az ujonan bemutatott portális mellett állást foglalunk — felvilágosításaiért magunk s szőlőszetünk jövője nevében köszönetet mondunk, kívánunk az államnak sok ily szakközeget, aki szakértelemmel párosult nyíltságával a szőlészben a már szunnyadozó bizalmat felköltse.

Az Engelbrekt-féle szőlőmetszés.

Mikor Engelbrekt Károly úr ez év tavaszán a szőlőkmetésére vonatkozó tapasztalatait Bpsten az O. m. g. e. által rendezett felolvasások egyikén bemutatta s előadta azt, hogy a szőlőtők helyesebben miként metszendők: úgy a szakértők, mint a dilletansok érdeklődését nagy mértékben felköltötte.

Mi is foglalkoztunk vele, s ama körülménynél fogva, hogy azt borászatunk egyik legelső helyet elfoglaló szakférfiúja mutatja be és tanácsolja, újból tanulmány tárgyává tettük s végre ama meggyőződés érlelődött meg bennük, hogy a bemutatott metszési művelet némi módosítással egyes helyeken és fajoknál igen is alkalmas lehet, de úgy általánosságában mint odavetve van: nem helyes s több kárt okozhat mint hasznot.

Ennek mi lapunk ez évi 3 számában kifejezést adtunk, elmondottuk egész terjedelmében nézetünket. Elmondottuk, hogy mi tőke nélkül, alvó szemek hiányában nem képzeljük jónak a bemutatott metszést; mert ha magas voltánál fogva szemek elfagynak, s akkor az alsó szemekkel telített tőke menti meg az ojtván életét, biztosítja a termést.

Elmondottuk, hogy vannak fajok, melyek a nvezett magas metszés nélkül is dúsan teremnek; vannak fajok, melyek éppen nem türik a magas metszést.

Elmondottuk, hogy az ilyen reá metszés a fiatal tőkének elsatnyulását idézi elé.

Mondottunk még egyéb okokat is, melyekben azt igazoltuk, hogy a fajra, az időre, a helyre való megkülönböztetés nélkül ajánlott metszési művelet úgy amint van: *nem lesz áldásos a szőlészetre.*

Elmondottuk, hogy a Dezeimeris-féle elméletnek kevés értelme és jelentősége van úgy annyira, hogy ha valakinek kedve van egy pár tőkén azt érvényesíteni, azt teheti, de nagyban általánosságban nem kivihető.

A f. évi augusztus hó 26-án Gyöngyösön megjelent nagy számú szőlészek, midőn tanulmányutjokat téve értekezletet tartottak és ezen kérdés itt felvettetett, az általunk mondott nézeteknek adtak kifejezést, s ama megnyugtató megállapodás jött létre, hogy eme nagy apparatussal előadott és sok ezer példányban kinyomatott művelési művelet nem hagy nyomokat, s a közönség felette napirendre tér.

Ezekből látható, hogy ezen kérdésben is teljesen igazunk volt.

Sőt a dolog illusztrálására azon esetet is elmondjuk, melyet a nevezett értekezleten K. S. egyik fejrémegyei nagybirtokos tisztartója felhozott ugyanis.

A szőlőkezeléssel megbizott egyén az Engelbrekt úr által tartott értekezletre felküldetvén, midőn haza érkezett, a kezelése alatt álló szőlőket a felolvasott és feltüntetett rajzok értelmében és alapján megmetszette.

April hó vége felé jelent meg a telepen egy másik szakferfi s midőn a metszést látta: a *szőlőtáblának azonnali újbóli megmetszését hozta javaslatba*. Melynek folytán a szőlő akkor már midőn hajtott: újból lett megmetszve, s így lett ez évi termés megmentve.

Ezen elmondás által nem akarjuk a nagy gonddal elkészített művet nevetségessé tenni, és inkább azt hisszük, hogy az ujonan megmetszést a nevezett szőlész helytelen értelmezése idézte elő.

Mert az Egelbrekt-féle metszés igen is alkalmas lehet, de úgy és akként s ott, amiként azt mi nevezett számunkban elmondottuk.

Ezt állításunk igazolására és azért hoztuk fel, hogy kiki ebből magának megállapodást szerezzen.

Tanúírmáyi út.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által rendezett tanulmány-út alkalmával a kirándulók Gyöngyös városa szőlőszetét is megtekintették, mely alkalommal a »Gyöngyös- és gyöngyösvidéki szőlőszeti Egyesület« a gyöngyösi nagyobb szőlőtelepeket leírva, kinyomatva bocsájtotta a vendégek rendelkezésére.

Mi szőlőtelepünk leírásával elkészvén, külön nyomattunk egy kis ösmertetőt, mely a következőleg szólt:

Tisztelt uram!

Azon körülménynél fogva, hogy szőlőtelepemet felkeresni, s megtekinteni sziveskedik, annak ösmertetésére vagyok bátor a következőket megjegyezni:

1. A szőlőtelep, melyet itt leírok, a gyöngyös-visontai, s közvetlen szomszédos gyöngyösi határban van; 16 hold s két dbból áll, egymástól a saári kőút választja el. Fekvése délkeleti, emelkedett. Talaja felül fekete erősen kötött humus dus; alulról 1—3 méterre vöröses fehéres és meszes agyag, részben homokos keverék.

A telepítés 1885-ik évben kezdetett legnagyobb részt vegyes ripáriával. Az ojtások eddig gyakorlatban levő neme lett alkalmazva. A nemes fajok vegyesen lettek ojtva, azonban a külön választhatás, faj egyöntetűsége végett: a karók jegyekkel vannak ellátva.

A telepen sokféle kísérletek különböző időben lettek alkalmazva, a lényegesebbeket ösmemertetés végett a következőkben mutatom be.

I. Az ojtások eddig gyakorlatban levő nemei eszközöltettek. Ki lett ültetve angolnyelves párosítás, azonnal és összeforrrva. Hasonlóképen zöld-, ék- és szemzés ojtás. Eszközöltetett helyben ékojtás, valamint magas fás és zöldojtás, melyek helyben el is döntettek.

Vannak ojtások, 1 évtől egész 9 évesig

II. Lett alkalmazva szálvesszős, csapos és csapcsapos metszés és pedig fiatal valamint idős tőkéken. A fiatal tőkén eszközölt szál vesszős metszés karós nyomai most is láthatók.

III. Vannak fordított, van gödrözött, van árkolt és van fordítatlan talajba ültetett ojtványok és direkttermők 1-től egész 10 évesig.

IV. Vannak erősen, van kevésbé trágyázott és van eddig trágyázatlan talajban eszközölt ültetések,

V. Vannak fenyő-, tölgy-, bikk- és akácza karók. 3, 4, 5 és 6 sikkosak.

VI. Van 3., 4 és 9. éves othelló ültetés, melyek egész máig diszlenek, a filloxera pusztításának ellenállanak, s minden évben dusan teremnek. Az othelló bora igen jó, felette csekély mellék izzel. Borát megizlelés végett bemutatom, bírálat alá bátran bocsájtom.

VII. Van 9 éves jaquez ültetés. Rajta a filloxera pusztításának semmi nyoma. Bora kitűnő. Bírálat alá bocsájtom.

VIII. Van 9 éves Herbemont. Rajta a filloxera pusztításának semmi nyoma.

IX. Van 4 éves silány York-madeira.

X. Van mintegy 45 faj nemes szőlő, melyek között a nemes kadarka és a rozsdás muskolat tűnik ki, mint olyan, mely rendszeren és dusan terem.

XI. Mult évben a peronoszpóra ellen nem történt védekezés, az idén is egyszer eszközöltetett a permetezés, s így nagyobb összeg megtakarítása mellett, a szőlő eléggé jól megmentetett.

XII. A hiányok pótlására, a magas fásoltás eszközlése, czélszerűsége látható.

XIII. A lejtősebb területen az esőviz-károk megakadályozása végett, a tányérozott kapálás alkalmaztatott; és végre

XIV. ez év tavaszán négyezer néhány száz sima zöldojtvány ültetett ki, a siker rendkívüli. Alig maradt el 40—50 db.

Ha t. uram az elsoroltak közül valamelyik iránt érdeklődik, ugy azt s egyéb itt elé nem sorolt, de létező dolgokat készséggel bemutatom.

Van ezenkívül a gy.-püspükii határban egy tábla hasonló idős ojtvány telepítés; a gyöngyös-halászi határban egy kisebb 2 éves ripária telep és Erdő-Telek határába 20 hold 4 éves homoki szőlőm. Ezek azonban az útirányból kiesnek s így ösmertetésük felesleges.

Gyöngyös, 1895. augusztus 25-én.

Tisztettel

Csomor Kálmán.

A helyben megjelenő *Hévesmegyei Lapok* a szőlők megtekintéséről a következő cikket hozta:

Szőlőszetünk megtekintése.

E hó 26-án este mintegy 25 tagból álló úri társaság érkezett városunkba azon czélből, hogy városunk és vidéke új szőlőszetét megtekintse.

A nevezett vendégek leginkább Komárom, Fejér, Pest-Pilis és Solt megyékből valók voltak és legnagyobb részben oly egyének, akik a szőlőszettel foglalkoznak. Ezek vezetője *Rácz Sándor* állami szakfőnök, szőlészeti felügyelő volt.

Vasárnap este a Winkler Lőrincz vendéglőjében volt az ismerkedési estély.

A program az volt, hogy hétfőn reggel 8 órakor indulnak, az egyre szakadó eső azonban ezt nem engedte meg, s így a kirándulók átalakultak értekezletté, melynek elnökévé *Baranyai Géza* komárommegyei nagybirtokost választották.

Először is *Zrubka Ferencz* vetette föl azt a kérdést, hogy mily álláspontot foglaljanak el a szőlészek a mésztalajjal szemben?

Erre *Rácz Sándor* kimerítő szaktanácsot adott azzal, hogy a meszes föld trágya vagy egyéb anyaggal festessék meg.

Csomor Kálmán megjegyzé, hogy a mi városunk területén nincs általánosságban fönt mész, csakis egyes kisebb területeken vannak vizleomosások folytán előkerült mészrétegek, melyek feltöltéssel vagy kiszédeséssel csekély költséggel eltávolíthatók.

Ezután *Ormódi Adólf* intézett kérdést, hogy mi a nézete az értekezletnek az *Engelbrekt*-féle metszési műveletet illetőleg?

Válaszul előbb *Rácz Sándor* fejtegette a *Dezeimeris*-féle metszést, azután hozzá szólottak az *Engelbrekt*-féle metszéshez *Csomor Kálmán*, *Klimó Pál* s többen a vendégek közül, melyek alapján kimondatott, hogy az általánosságban nem ajánlható.

Ez idő alatt az eső elállott s a társaság programjához híven a szőlők megtekintésére indult.

Először is megtekintették a városi két telepet s konstatáltatott, hogy *Ripária-Portális* az egész telepen csakis elvétve találhatik — s hogy az idei kézben ojtás gyenge eredményt adott.

Innen elmentek a *Zrubka Ferencz* szurdoki szőlőtelepére s konstatáltaták, hogy a fordítatlan földben eszközölt telepítés, egészen jól néz ki s hogy rajta a termés igen szép.

Innen a társaság *Saára* rándult ki, ahol is konstatálták, hogy a *Hanák Kolos* szőlőajtvány-iskolája minden tekintetben kielégítő ugyanyira, hogy annál jobbat és szebbet kívánni sem lehet. — Megtekintették a már betelepített szőlőjét s úgy találták, hogy különösen a jelen év tavaszán elrakott kész ojtványok igen szépek; a régi ojtványok dúsan vannak fürtökkel megrakva és hogy a *Jaquezon* eszközölt zöldajtványok bámulatosan erősek.

Hanák Kolos azon kijelentését, hogy azon népnek, aki az ojtással foglalkozni nem hajlandó s alkalmas teleppel rendelkezik, a *Jaquez* termelése igen ajánlatos, — tudomásul vették.

Ezután megtekintették a *Grüszner Salamon* szőlőtelepét, ahol minden kellék megvan arra, hogy az minél előbb ojtvánnyal legyen betelepítve.

Innen a társaság *Vozáry Tamás* telepére vonult, ahol a házi gazda lobogókkal diszitett borháza előtt fogadta a társaságot s kitűnő sajáttermelésű konyakkal, cseresznye-likőrrel stb. vendégelte meg a társaságot.

Vozáry telepének egy nagy része 5—6 éves *Jaquezzal* van beültetve, s ezen idős tőkétet ez év tavaszán ékre beojtatta s bár konsta-

tálatott, hogy a nemesek gyökerei eddig nem szedettek el, az eredmény kitünő.

Továbbá megtekintették a Vozáry úr Ripária-telepét, mely eddig Portális hírében állott, s a jelen volt *Rácz Sándor* állami szakférfiú konstatálta, hogy bár igen jó minőségű Ripáriák, de benne csak elvétve találhatók Portálisok.

Ezzel egyidejűleg konstatálta azt is, *hogy nincs az egész országban egy tiszta Portális-telep sem.*

Innen a társaság *Csomor Kálmán* alsó-visontai szőlőjébe ment.

Eiőször is egy idei ojtvány-ültetést vettek megtekintés alá, ahol konstatálták, hogy az csekély kivétellel — teljesen és igen szépen be van állva s miután meggyőződtek, hogy azok nemes részeiről a gyökerek már letisztítottak, s miután a gazda kijelentette, hogy e táblában fordított földbe vas után sima zöldojtványok lettek ez év tavaszán elültetve: az eredmény általában nagyszerűnek konstatáltatott; valamint helyeseltetett az ott látható tányéros alakú művelés is.

Ugyanitt *Rácz Sándor* egy ez év tavaszán ültetett anya-telepelt vett bírálat alá s kijelentette, hogy ezen fiatal telepen oly nagy számban van a *Portális*, hogy ilyet még a mai napon nem látott s figyelmeztette *Csomor Kálmán* tulajdonost, hogy a telepen lévő csekély számú nem *Portális* tőkét dobja ki, s a hiányokat a *Portális* tőkén lévő vesszőkkel pótolja s így csakhamar egy *kiváló értékű teljesen tiszta Portális-telepet kap.*

Innen átmentek a közel szomszédságban levő s ugyancsak a *Csomor Kálmán* tulajdonát képező nagyobb kiterjedésű régi ültetésű szőlőbe, ahol is előbb egy 9 éves ojtványtáblát tekintettek meg, melyet terméssel megrakottnak s egészségesnek konstatáltak; ezután 7—8 éves ojtványok közt haladtak tovább; míg végre a gazda egy kisebb oly területre vezette őket, melynek talaja próbaképen nem volt megfordítva, s mégis dús növekedésű lombozattal és terméssel birt. Itt konstatálták, hogy az ojtványok között, még mintegy 40%-tőli Ripária lehet s ha ez is, mint a nagy telep többi része, meg lett volna fordítva, ez is előbb lett volna beojtható. Tovább haladva, megtekintettek egy kisebb tábla *York-Madet-rát*, melyet silánynak találtak, továbbá egy 8 éves *Herbemont* s egy-egy ugyanoly idős *Jaquez* és *Othello* táblát, melyek mind hosszú üde zöld és szép fejlődésű hajtásokkal bírnak s melyeknél konstatáltatott, hogy a *Jaquez* és *Herbemont* kevés, — az *Othello* azonban igen nagy termést hozott.

Ezután megizlelték az *Othello* és *Jaquez* 1894. évi termésű borát s az *Othello* borát egészen jónak, a *Jaquezét* pedig igen jónak találták.

Végül *Csomor Kálmán* tulajdonos bemutatta az általa alkalmazott foltozási eljárást, mely abból áll, hogy a szálvezszőt tavaszon ékre beojtja, s az ojtást azonnal föld alá bujtatja. hol aztán az gyökeret ver, összeforr, sőt sok esetben még az ojtás évében szőlőt is hoz. Ilyen ojtvány a *Csomor Kálmán*nak ez idén is több ezerre tehető van, mely eljárás nagy ügyességre és szakértelemre vall.

A leirtak után átment a társaság a *Klimó Pál* szőlőtelepére s it

alkalma volt meggyőződni arról, hogy ékojtással mily szépen lehet a szőlőt telepíteni.

A szőlő két részre osztható, egyik részében kitünő talajjal, ahol is az ojtvány tábla igen szépen áll s terméssel dúsan megrakva van, — a másik részében azonban némi meszes vegyülék található, miért is itt gyengébb az eredmény.

A telep nagyrészben csemege szőlőre van ojtva s azok is igen dúl termést hoztak.

Itt a hiányok zöldojtással feldoztatnak; ez évben is több ezer zöldojtás nagy eredménnyel készítettett.

Az idő előre haladván, a társaság délután 5 órakor a Winkler Lőrincz vendéglőjébe kocsizott, hol a programmszerinti társasbéd tartott, mely késő este nyert befejezést.

Az első felköszöntőt *Herics Márton* aszáti plebános mondotta, melyben megköszönte Gyöngyös város közönségének a szives fogadtatást s annak jelenvolt képviselőjét, a polgármestert éltette.

Ezután *Csomor Kálmán* mondott köszöntőt, melyben annak adott kifejezést, hogy ha a szőlőszettel foglalkozott községek papjai oly előszeregettel viseltetnének a szőlőszet iránt, mint a felszólaló *Herics Márton* plebános, akkor a nép a jó példát követné s mielőbb felujulnának az elpusztult hegyek. Poharát *Herics* plebánosért emelé.

Később *Klimó Pál* a filloxera által teremtett nyomort festette, kijelentvén azonban, hogy bizik a jövőben s az uttörőkért s azok egyik jelenlevő képviselőjeért, *Rácz Sándor* felügyelőért üritette poharát.

Végül *Makra Géza* emelkedett fel helyéről s lendületes szavakban a »Szőlőszeti Egyesület« nevében köszönte meg vendégeinknek szives fáradozásait s azon jól eső figyelmüket, hogy uti programjukba Gyöngyöst is fölvtették.

Ezekután a társaság egy része pihenőre tért, a másik része pedig *Vozáry Tamás* vendégszerető házánál folytatta a jól indult kedélyeskedést.

A vendégek másnap hajnali 4 órakor indultak tovább Aradra, a hol szintén a szőlőszetet fogják megtekinteni. —a.

Kérdések és feleletek.

157. Kérdés. Halottam a fehér-török szőlőt dicsérni. Kérem sziveskedjék velem tudatni, mi előnye és hátránya van? bőven terem-e, és hol, mi árban szerezhető be?

N.-Kanizsa.

S. J.

Felelet. A fehér-török vagy fehér-kadarka, egyike a legdusabb termő szőlőknek. Soha nem rug, mindig teljes tömött fürtöket hoz. Ezelőtt azért nem kedvelték ezen fajt, mivel ha az ősz esős volt: rendszeren megrohadt, megpenészesedett. Mivel azonbaa az ojtványok alanyuk tulajdon-

ságánál fogva korábban fejlődnek, s így korábban érnek is meg: az őszi rohadást előbb kikerülik.

Azt hiszem, ezen faj általánosan nincs sehol sem elterjedve. Inkább elszórtan található. Például a mi vidékünkön is lehet kisebb mennyiségben kapni.

A tőke éppen úgy fejlődik, mint a nemes kadarkáé, levele 3 karajos hosszúságú, alulról lemezes, vesszője fehér.

Azt hiszem százát 1 forintért lehet kapni.

158. Kérdés. Azt olvastam, hogy a ripária felső gyökereit le kell tisztítani. Miért kell azt tenni, előnyös-e az?

Miskolcz.

D. J.

Felelet. Vannak akik a tőkék alanyának hajsza gyökereit letisztítják, teszik pedig ezt azért, hogy ez által a tőke lábgyökereit fejlesszék.

Ezen eljárással elérik azt, hogy a tőkék nagyobb szárazságot is kibírják, amennyiben a gyökerek mélyebben lévén ott akkor is találnak nedvességet, mikor már a felső rész teljesen kiszáradt.

Én azonban ezt is a zöldsztalnál kiesztelt okoskodásnak találom, amely a gyakorlatban kivihetetlen.

Ki volna képes arra, hogy 10—15 hold terjedelmű ojtvány táblájában a tő alanyának felső gyökereit évente legalább kétszer tisztítsa, pláne oly kötött talajban, ahol ha csak egy kis szárazság is van csákmánnyal lehet a vályok földet felválni?

Szervus az ilyen tisztogatásnak! A kemény földből kiugró csákány ugyancsak megdézsmálná a drága ojtványt, azután meg az ilyen nagy munkánál a munkás lelkiismeret is csakhamar kifárad.

Annak a tőkének, melynek felső gyökerei eltávolítatnak, s így az alsó gyökereiről táplálkozik az a hibája is van, hogy *sokkal később kel életre* Nagyon természetesen, mert a föld oly mélyen később melegszik át. A trágyázással is nehezebben érünk célra, mert a mély gyökérzet később veszi fel.

Azért tehát az ily nagyban kivihetetlen dolgokat hagyjuk azoknak, akik kis területen experimentálnak; mi pedig elégedjünk meg azzal, ha a nemes gyökereket rendesen letisztítjuk a többit pedig bizzuk a bölcs természetre.

159. Kérdés. Szőlőtalajom fekete humusos, kevésbé emelkedett. Bele direkttermő Othelló szőlővesszőt kívánnék telepíteni. Legyen szives értesíteni, mi az ára a gyökeres mi a sima othellónak ezrenként. S ha 8000 dbot vennék részesülnék-e kedvezményes árban.

Kivánnám tudni azt is, hogy feltétlenül kell-e gyökeres vesszőt ültetni, avagy sima is jó? Továbbá fordított talajra van-e feltétlenül szüksége és hogy mikor jobb ültetni, ősszel-e avagy tavasszal; azután miként a gyökeres, miként kell a sima vessző ültetni?

Továbbá mikor lenne legalkalmasabb a szerk. ur othelló telepét megtekinteni, s borát megízlelni?

T.-Eörs.

G. J.

Felelet. A vessző árak lapunk mai számában van feltüntetve.

A gyökeres vesszőnek mindenesetre nagyobb és gyorsabb növekedése van mint a simának, azonban az othelló sima vesszőről is igen jó fakad.

Az ültetés őszzsel és tavasszal egyaránt jó, Az őszi ültetésnek előnye az, hogy olesőbb a napszám s kevesebbe kerül.

Fordított földben határozottan jobb, mint a fordítatlan földben, mert gyorsabban fejlődik. Azonban bármily humus dus legyen is talaja azért a trágyázást el ne mulasztja.

Az Othelló szőlőt mint esemege szőlőt már szeptember hó közepén kezdjük szállítani, azért ha már ily nagyobb telepítést akar eszközölni, ne sajnálja a fáradságot s ne hallgasson senkire, jőjön el s nézze meg a mi othelló szőlőtábláinkat. Itt látni fog 3. 4. és 9. éves othellót rendkívül szép, dus termésben.

Ha azután látja hiányjen saját szemének. Mert mint már Ön is tudja, az othelló sok helyütt, a neki nem alkalmas talajban sinylődik. De hát azt is tapasztalhatja, hogy ugyan így sinylődik a neki nem alkalmas talajban az egyébként teljesen ellenálló ripária is.

160. Kérdés. Tanácsolja-e t. szerk. úr, hogy a herbemont és jaquez szőlőt a többi ojtvány szőlőkkel együtt szedessem és mustját együtt szűrjem el?

N. Várad.

G. S.

Felelet. Miután nem írja, hogy az ojtványok fehér-e avagy vörös bor terülő szőlők, igen bajos így feleletet másként mint a következőkben adni.

A Herbemont fehér bort ad, s a fehér bor szőlőkhöz egész bátran közé szedhető, mert nem ad semmi mellék ízt. A jaquez vörös bort ad, a vörös bor közé egész bátran közé szedhető, mert az sem ad semmi mellék ízt. Mivel azonban a fűrt kocsárjaiban némi vadság van, ajánlom, hogy előbb szőlőrostán a bogyókat rostálja le, és csak azt keverje jól kitaposva a többi közé.

161. Kérdés. Sziveskedjék engem oly helyre utalni, ahol én tiszta portális vesszőt kaphatnék.

Eger,

S. J.

Felelet. Lapunk mai *Ripária portális* című cikkünkben olvasható, Ráczy Sándor felügyelő úr azon nyilatkozata, miszerint tiszta portális telep egész országban nem létezik, miután a ripária portálist csak is az ujabban ösmerték fel, én azt ajánlom, hogy ne járjon ripária portális után, mert legfőlebb azt éri el, miszerint a válogatott vegyes ripáriát jobban megfizeti. Ha pedig telepet kíván beállítani, akkor most nézzen utánna, s csak is nagyon megbízható helyen szerezzen be annyit, mennyit bir. A ripária portális leírása ugyancsak a fentebb említett cikkben olvasható.

162. Kérdés. Vialla alany vesszővel rendelkezem. Ajánlja-e t. szerk. úr, hogy ezzel telepítsem szőlőmet, hogy ezt használjam alanyul?

Miskolcz.

G. J.

Felelet. A Vialla változvány, tehát nem bir oly teljes ellenállósággal mint a ripária. Hogy a Vialla meddig fog ellenállani, azt eddig meg nem állapították. Tehát ellenállóságát teljesen nem ösmerjük.

Ösmerünk 5 éves Vialla táblát, mely szerfelett szép. Mindamellett, ha ripáriával rendelkezik: annak tessék adni az elsőséget.

163. Kérdés. Kaphatnék-e önöknél jó ügyes vinczellért 240—250 frt évi bérért.

N.-Kanizsa.

D. G.

Felelet. Olyan ember, aki az ojtás mindennemét érti, itt helyben is megkeres egy év alatt 250—280 frtot sőt többet is. Azért nem megy el vinczellérnek.

Egy alkalmas vinczellér lakáson kívül legalább 300 frt évi fizetésre tart igényt. Annyiért tudunk embert rendelni.

Kün a szőlőben.

Aki jól vetett az már kezdi az aratást. Aki csemege, korán-érő szőlőfajokat oltott, az már értékesítheti. És a fődolog ennél az, hogy mielőbb a piacra viheti, annál nagyobb jövedelmet képes ellőállítani. Tehát a korai csemege-szőlők értékesítése itt van.

Ezután következik s a mint a jelek mutatják, a szüret meglehetősen korai lesz, azért csakhamar itt lesz ideje annak, hogy ki-ki átnézze szőlője tábláját, s a benne található rossz vagy egyébként alkalmatlan fajokat jegyezze ki.

A kijegyzés úgy is szokott történni, hogy a szedő utasításul nyeri, miszerint a rossz fajtákat szedéskor törje meg.

Ez azonban nem helyes eljárás, mer a szedőnek sokszor rossz fogalma van arról, melyik a rossz fajta. — De meg a visszatördelés sokszor zavart idéz elő, azért legalkalmasabb, ha a rossz fajták karójai például veres olajos festékkel megfestetnek, vagy ha a szőlő nem volna felkarózva, maga a szőlőhajtásai festetnek meg a vörös festékkel.

A hordók, a kádak előkészítése is sorba következik. Itt is gondot kell arra fordítani, hogy a hordók teljesen egészségesek legyenek. Különösen a dohos vagy bűdös hordóktól tartózkodjunk, azt leginkább arról ösmerjük meg, hogy ha az égő gyertyát a csap lukába tesszük, s rögtön elalszik. Az ilyen hordót azután legjobb előbb forró vízzel és lánczczal kimosni, s ha ez sem használna, kevés spirituszt kell a hordóba önteni, s kiégetni. Ha ez sem használna: legokosabb az ilyen hordót tüzre eladni.

A szedésnél szem előtt kell tartanunk a célt, hogy fehér, siller vagy vörös bort kívánunk-e szűrni?

A fehér bort nem szabad a törkölyön erjedni hagyni, mert szép zöld színét elveszti s inkább sárgás lesz. Azonban az illatos borokat, mint a muskolat és rizling, pár napig a törkölyön kell hagyni, hogy az illatok feloldódjanak, s a mustba felvétessenek.

Szokás a kadarka szőlőből néha fehér bort is szűrni. Azt úgy érjük el, ha a levét azonnal leszűrjük és azt fehér bor törkölyére öntjük, s itt 24 óráig pihenni hagyjuk.

Többszöri lefojtás után fehér bort, legroszabb esetben igen gyenge színű siller bort kapunk.

Ha a vörös bor fajokat egy rövid ideig a törkölyön hagyjuk, ez siller bor lesz, s annál világosabb minél kevesebb ideig volt a törkölyön.

A vörös bort úgy állíthatjuk elő, ha a szőlőfürtök teljesen érettek és nem rohadtak, ha azokat erősen összetapostatjuk, s a törkölyön legalább 5 napig hagyjuk.

Ha az időjárás hideg, több ideig kell a törkölyön hagyni, mert később melegszik át; ha az időjárás kedvező és meleg: akkor hamarabb beáll az erjedés.

Eladunk.

100 ezer válogatott vegyes sima ripáriát.		
ojtás alá való ezre	15 frt
ültetni való »	8 »
oskolázni való »	4 »
20 ezer gyökeres ripáriát		
ojtás alá való ezre	30 »
ültetni való »	20 »
50 ezer sima jaquezt		
ojtás alá való ezre	12 »
ültetni való »	6 »
10 ezer sima herbemontot ezre		
első osztály	12 »
második osztály	6 »
2 ezer gyökeres othellót, ezre	30 »
20 ezer sima othellót, ezre		
első osztály	20 »
másod osztály	10 »
Aki othellót rendel egy két üveg othelló bort díjtalanul kap.		
5000 gyökeres ojtványt, ezre	130 »
Nemes vesszők :		
Három magú nemes kadarka válogatva ékojtáshoz ezre	10 frt
» » » » párosításhoz » »	8 »
» » » » vegyesen » »	5 »
Rózsás muskolat válogatva ékojtáshoz ezre	15 »
» » » » párosításhoz »	10 »
» ó » » vegyesen »	8 »
Más nemes borfajok ezre	6 »
Csemege szőlővesszők ékojtáshoz száza	3 frt — kr.
» » párosításhoz »	2 » 50 »
» » vegyesen »	2 » — »

A megrendeléseknél kérünk 25%-tőli előleget és egyuttal körülírni, hogy hol van a vasuti vagy hajózási leadó állomás.

Hozzánk intézett levelekhez kérünk 1 db 5 kros bélyeget csatolni, s azonnal válaszolunk.